

⁸Ha ellenben betöltitek a királyi törvényt az Írás szerint: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!” - helyesen cselekesztek. ⁹De ha személyválogatók vagytok, bünt követtek el, és a törvény mint törvényszegőket marasztal el titeket. ¹⁰Mert aki valamennyi törvényt megtartja, de akár csak egy ellen is vét, az valamennyi ellen vétkezett. ¹¹Mert aki ezt mondta: „Ne paráználkoddj!” - ezt is mondta: „Ne ölj!” Ha pedig nem paráználkods, de ölsz, megszegted a törvényt. ¹²Úgy beszéljétek, és úgy cselekedjétek, mint akiket a szabadság törvénye ítél meg. ¹³Mert az ítélet irgalmatlan ahhoz, aki nem cselekedett irgalmasságot, az irgalmasság viszont diadalmaskodik az ítéleten.

Kedves Testvéreim!

Ismét elérkeztünk az egyházi esztendő utolsó három vasárnapjához. Adventtal, új évet kezdünk, addig azonban figyelmünket a jövő felé fordítjuk. Ítélet, reménység és örök élet vasárnapja, az eljövendőre fordítja a tekintetünket. November egyébként is leginkább az elmúlásról szól. A természet is figyelmeztet bennünket, hogy álljunk meg egy kicsit, lassítsunk le, és gondoljunk végig néhány dolgot. Még hittanos koromban tanultam egy esti imádságot, ami szinte estéről estére eszembe jut, ahogy meghallom a szomszéd templom harangját este 8-kor: *Az estharangszó odafent, vajon tudod-e mit üzen? Azt kérdezi, hová haladsz, itt a földön meddig maradsz. Vége-ím a napnak is már, az idő mily hamar elszáll. Térj magadba, gondold meg jól, hátha neked utoljára szól. Éltesd felöl, még ma éjjel számolnod kell az Istennel, legyen tehát arra gondod, mennyben legyen örök jussod.*

Az estharangszó naponta elgondolkoztat, hogy mi is az élet, hogy meddig tart a ma. Ha kinyitjuk az Újszövetséget, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy az első keresztyének Jézus visszatérését, és így az ítéletet, reménységgel várták, mert hitték, hogy ezzel kezdetét veszi az örök életük, az Istennel való teljes, egész, egészséges kapcsolatban, a mennyek országában.

Ítélet vasárnapja van. De még mielőtt nagyon belemélyednénk ebbe a komoly témába, emlékezzünk meg valamiről, illetve valakiről. 1583. november 10-én a németországi Eisleben városában egy kisgyermek látta meg a napvilágot, aki másnap – Szent Márton napján a keresztségben megkapta a nap védőszentjének nevét. Luther Márton élete így összekapcsolódott egy 316-ban Savariában született ember életével, akit az egyház a hit példaképének tekint. Szent Márton napja egy összetett ünnep lett az évszázadok során. A gazdálkodó világban ezen a napon tették le a szerszámokat, véget ért az aratás, és következett a téli időszak. Ilyenkor kapták meg a cselédek az évi bérüket, és ráadásként egy libát, ami összekapcsolta ez a napot Szent Márton életével, aki mikor püspökké akarták tenni elbűjt egy ólban, de a ludak gágogással elárulták keresőinek a hollétét.

És akkor tegyük hozzá, hogy Luther Márton élete is tulajdonképpen erről szól. Nem tudott hallgatni, mert az igazságot nem lehet elhallgatni.

Luther Márton olyan ember volt, aki nagyon komolyan vette az egyház tanítását, ami az ő idejében komoly félelemre nevelte az embereket. Luther leggyötrőbb kérdése az volt, hogy hogyan érdemelheti ki Isten bűnbocsánatát. Még egyetemi évei alatt szembesült azzal, hogy egy barátját egy este kocsmázás után a szeme láttára halálra verték, ekkortól még égetőbbé vált a kérdés: Mit kell tennem, hogy Istenhez jussak halálom után? Beállt szerzetesnek, de lelki békéjét itt sem lelte meg, pedig mindent megtett. Bőjtölt, imádkozott, megtette amit az előljárói mondanak, de valami nem hagyta megnyugodni a lelkiismeretét. Gyakran a rendfőnöke szólt rá, hogy hagyja már abba az önsanyargatást, hiszen már annyit vezekelt, hogy az összes szerette is kikerült a purgatóriumból.

De Luther hallotta a ludak gágogását a lelkében. Szeretett volna elbűjni Isten előtt, de Isten rátalált. És ahogy arról már két héttel ezelőtt is szó volt, a Biblia igéi megszólaltak Luther számára. Isten ingyen, kegyelméből üdvözíti az embert. Az örök életet nem lehet kiérdemelni, semmilyen vezekléssel. Az ítélettől csak a Jézus keresztségbe vetett hit szabadít meg. És Luther felszabadult. Felszabadult a jó cselekvésének kényszere alól. És szabad lett az út előtte Istenhez. Ebben a szabadságban pedig rátalált arra az igazságra is, amit Jakab mai igénkben így fogalmaz meg: ¹²Úgy beszéljétek, és úgy cselekedjétek, mint akiket a szabadság törvénye ítél meg.

Mi is ez a szabadság törvénye? Nézzük meg részletesebben mi alapigénket: ⁸Ha ellenben betöltitek a királyi törvényt az Írás szerint: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!” - helyesen cselekesztek.

A királyi törvényt – ahogy Jakab nevezi – Jézus mondta el a hegyi beszédben. Szeresd felebarátodat, mint magadat. Ha végiggondoljuk ezt a mondatot, akkor több problémás részt is felfedezhetünk a saját életünk összefüggésében. Először is szeretem-e magamat? Az ember amikor magára gondol, akkor gyakran jut el arra a pontra, hogy nem szereti magát, mert nem elégedett azzal, amit tett, amit gondolt, amit érzett. De azért végső soron az ember mégiscsak kénytelen magával leélni az életét, így megbarátkozunk, együtt élünk a hibáinkkal is. A szeretet nem azt jelenti, hogy szeretem magam, mert tökéletes vagyok. Hanem szeretem magam, mert én, én vagyok. A királyi törvény másik fele pedig a felebarát szeretetére szólít fel. De ki az én felebarátom? Ezt a kérdést Jézusnak is feltették, aki az irgalmas samaritánus példázatával válaszol, ami szerint a felebarátot talán az embertárs szóval lehetne magyarázni. A másik ember, a szükségét szenvedő embertárs, aki rám szorul. El tudom-e őt fogadni, ahogy elfogadom saját magamat? Minden hibájával, minden örökölt, vagy szerzett tulajdonságával?

Jakab levelének címzetjei nyilván büszkék voltak arra, hogy ők aztán szeretik a másik embert. De Jakab felhívja a figyelmüket egy apróságra. Alapigénk előzményében olvashatjuk, hogy a gyülekezetbe belépő szegény embert észre sem veszik, a gazdagot viszont megkínálják a főhellyel. Személyválogatás. Tegnap láttam egy videót, egy alapítvány készítette az Egyesült Államokban. Egy hajléktalan férfit karoltak fel, aki bár szeretett volna változtatni az életén, de

nem tudott kikerülni a mókuserékből. Nem tettek vele semmi különösebb dolgot. Egy fodrász levágta a haját és a szakállát, és ráadtak egy öltönyt. A férfi ma már házra gyűjt, és anonim alkoholista csoportjába jár. Ez eddig nem sikerült neki, mert a kinézete miatt nem álltak szóba vele.

⁹*De ha személyválogatók vagytok, bünt követtek el...* Isten ígéje szerint a személyválogatás – legyen az nemzetiségi, faji, vagy egyszerűen csak a fent említett példa szerinti öltözködés-, vagy viselkedésbeli megkülönböztetés – bűn. Ha pedig valaki beleesik a bűnbe, akkor ... *a törvény mint törvényszegőket marasztal el titeket.* – mondja Jakab.

¹⁰*Mert aki valamennyi törvényt megtartja, de akár csak egy ellen is vét, az valamennyi ellen vétkezett*

Erre Jakab is hoz egy példát: ¹¹*Mert aki ezt mondta: „Ne paráználkoddj!” - ezt is mondta: „Ne ölj!” Ha pedig nem paráználkods, de ölsz, megszegted a törvényt.*

De eszünkbe juthat a gazdag ifjú is, aki saját bevallása szerint minden törvényt megtartott. Jézus viszont felhívja a figyelmét arra az egyre, amit nem sikerült.

De ez olyan igazságtalan – hiszen csak egy kis hiba volt – miért kell bűnhődnöm miatta egy örök életen keresztül.

Miután hat évig börtönmisszióztam megtanultam azt, hogy a börtönök tele vannak ártatlan emberekkel. Nem tudnám megmondani hányszor hallottam a következő mondatot, vagy valami hasonlót: „De én tényleg ártatlan vagyok, éppen csak ott voltam, amikor az eset történt, aztán utána elfutottam, mert tudtam, hogy az rendőrök engem vesznek elő.” Egy kis beszélgetés után kiderül legalább a bűnrészesség, néha tényleg az is, hogy abban a bűnben ártatlan, de van mellette számtalan másik, amit nem is tud a bíróság. Máskor pedig az ártatlanság abban áll, hogy „én csak azért loptam el azt a tehenet, mert éhezett a család.” – tehát tulajdonképpen én jót tettem, segítettem a családomon. (Ez egy konkrét, megtörtént eset volt.)

De vajon igazságos lenne-e a társadalommal szemben, ha nem ítélné el ezeket az embereket – egy „véletlen” gyilkosságért, vagy a megélhetési bűnözést hagyná folyni, hiszen szüksége volt rá? Azt gondolom, egyetértünk, hogy szükség van az ítélethozatalra.

Az Isten ítélethozatalától pedig ódzkodunk. Azt mondjuk, hogy milyen kegyetlen az Isten, hogy ilyen apróságokon fennakad.

Az egyházzól – a keresztyénségről ma az emberek véleménye az, hogy az Isten követelményrendszerének megfelelni igyekvő buta emberek gyülekezete. Mert én élek úgy, ahogy élek, nem bántok senkit, bezárkózom a falaim közé, és kész. De ezek a keresztyének meg állandóan kérkednek azzal, hogy milyen jó emberek. Én szerintem sokuknál különb vagyok.

Ma tőlünk azt várják el az emberek, hogy erkölcsileg jók legyünk. Ugyanazt, amit annak idején Luther várt el magától, hogy egy tökéletes működő gépezet legyen, hogy semmibe ne lehessen belekötni, és így tetsszen az Istennek. És sokszor belemegyünk ebbe a csapdába, és kimondjuk a megfellebbezhetetlen igazságot. Az előzetes fogvatartottak nagyjából fele azért jött el a missziós foglalkozásra, mert azt gondolta, hogy majd jól hangzik a bíróságon, ha elmondja, hogy ő már új ember, lám, már istentiszteletre is jár. De vajon mi, akik eljárunk az istentiszteletre, milyen motivációkkal jövünk. Vagy hogyan olvassuk, hallgatjuk az Isten ígését? Várjuk, hogy majd valamilyen iránymutatást kapunk, hogy akkor most mire kell jobban odafigyelnem? Vagy megpróbálok tényleg az Istenre figyelni, és rábízni magam. Luther életében egy gyökeres fordulat állt be, amikor nem megfelelni akart az Istennek, hanem felelt az Istennek, arra a kérdésére: Luther Márton szeretsz-e engem, jobban szeretsz-e engem, mint ezek?

¹²*Úgy beszéljétek, és úgy cselekedjétek, mint akiket a szabadság törvénye ítél meg.* – mondja Jakab.

A szabadság törvénye – azt jelenti, hogy szabad vagyok, Isten felszabadított engem a bűneim büntetése alól, azzal, hogy egyszülött fia elszenvedte az én bűneim büntetését. Már nem vagyok többé az ítélet alatt, ha rábólintok az ő szeretetére.

Gyerekkorunkban egy pár dolog összetört a lakásban, a szobában való focizás egyenes következményeként, ami persze tiltott tevékenység volt. De ugye amit nem látnak a szülők, az nem is bűn, tehát ment a játék. Aztán néha eltörtött valami. És mi igyekeztünk eltusolni a dolgot. Nem szóltunk a dologról eleinte, de utána hetekig nem kellett figyelmeztetni bennünket a rendrakásra, mert tettük a dolgunkat. Lelkiismeret furdalásunk volt, és ezt nem tudtuk ledolgozni. Vagy bevallottuk a tettünket, vagy kiderült valahogy, és csak azután jöhetett a bűnbánat és a feloldozás. Sokszor álltunk ítélőszék előtt, de az ítélet a bűn súlyához képest mindig enyhe volt. A megkönnyebbülés pedig annál nagyobb. Isten ítélete el fog jönni, akár már ma, ahogy a fákról lehullik a levél, úgy megyünk el mi is, szépen egymás után ebből a földi életből. De mi lesz a sorsa a lehullott levélnek? Mi lesz az ítéletben? Az ítélőbíró nem azt kérdezi a fák leveleitől, hogy mennyire voltál hasznos, mennyi oxigént termeltél, mekkora árnyékod adtál, hanem azt, hogy mennyire ragaszkodtál az ághoz, amely téged minden viharban, esőben, szélben megtartott, amely táplált és felnevelt?!

Adja Isten, hogy megérthessük az ő ítélete szigorúságát, de ugyanakkor megtapasztaljuk már most itt a földi életünkben kegyelmének mérhetetlen gazdagságát.